

NOTAT

27. september 2017

Årlig status for industrisamarbejde med udenlandske leverandører til Forsvaret 2016

1. Resumé

Udenlandske leverandører af forsvarsmateriel blev i 2016 pålagt nye forpligtelser til at indgå i industrisamarbejde med danske virksomheder på forsvarsområdet for ca. 4,5 mia. kr.

I 2016 afviklede udenlandske leverandører forpligtelser til industrisamarbejde hos danske virksomheder for ca. 1,8 mia. kr. Afviklingen vedrørte i alt 93 danske virksomheder. 25 virksomheder tegnede sig for ca. 98 pct. af afviklingen.

Ved udgangen af 2016 var den samlede udestående forpligtelse for udenlandske leverandører (dvs. differencen mellem leverandørernes samlede forpligtelse og godkendt afvikling) på ca. 7,5 mia. kr.

Ud af den samlede udestående forpligtelse til industrisamarbejde på ca. 7,5 mia. kr. har de udenlandske leverandører fået forhåndsgodkendt udviklingsprojekter med danske virksomheder for ca. 4,5 mia. kr., som forventes at blive afviklet over de kommende år.

Generelt foregår de udenlandske leverandørers afvikling af forpligtelser til industrisamarbejde i overensstemmelse med de aftaler om industrisamarbejde, som de udenlandske leverandører har indgået med Erhvervsstyrelsen.

2. Reglerne for industrisamarbejde

I henhold til de administrative retningslinjer for industrisamarbejde kan udenlandske leverandører af forsvarsmateriel forpligtes til industrisamarbejde, hvis en konkret vurdering viser:

- at industrisamarbejde er nødvendigt for at varetage Danmarks væsentlige sikkerhedsinteresser,
- at konkurrencen på det civile marked ikke skævvrides, og
- at anskaffelsen overstiger 50 mio. kr.

ERHVERVSSTYRELSEN

Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

Tlf. 35 29 10 00
Fax 35 29 10 01
CVR-nr 10 15 08 17
E-post erst@erst.dk
www.erst.dk

ERHVERVSMINISTERIET

Den nationale forsvarsindustrielle strategi beskriver Danmarks væsentlige sikkerhedsinteresser og forsvarsindustriens betydning for varetagelsen deraf. De administrative retningslinjer for industrisamarbejde og den nationale forsvarsindustrielle strategi er tilgængelige på Erhvervsstyrelsens hjemmeside: <https://erhvervsstyrelsen.dk/grundlag-0>.

De administrative retningslinjer for industrisamarbejde trådte i kraft den 1. juli 2014. Industrisamarbejdsaftaler indgået under de tidligere regler for industrisamarbejde gælder uændret, indtil de udløber.

Denne rapport vedrører kalenderåret 2016 og giver en status for indgåede industrisamarbejdsaftaler, gennemført industrisamarbejde og størrelsen af den samlede industrisamarbejdsforpligtelse.¹

3. Status for indgåelse af industrisamarbejdsaftaler og gennemført industrisamarbejde

Erhvervsstyrelsen har i 2016 indgået nye industrisamarbejdsaftaler med udenlandske leverandører for et samlet beløb på ca. 4,5 mia. kr. Det er en markant stigning i forhold til beløbet på ca. 841 mio. kr. i 2015. Stigningen skyldes især Forsvarets anskaffelse af nye pansrede mandskabsvogne, der i sig selv repræsenterer ca. 4,1 mia. kr. i pålagt industrisamarbejde.

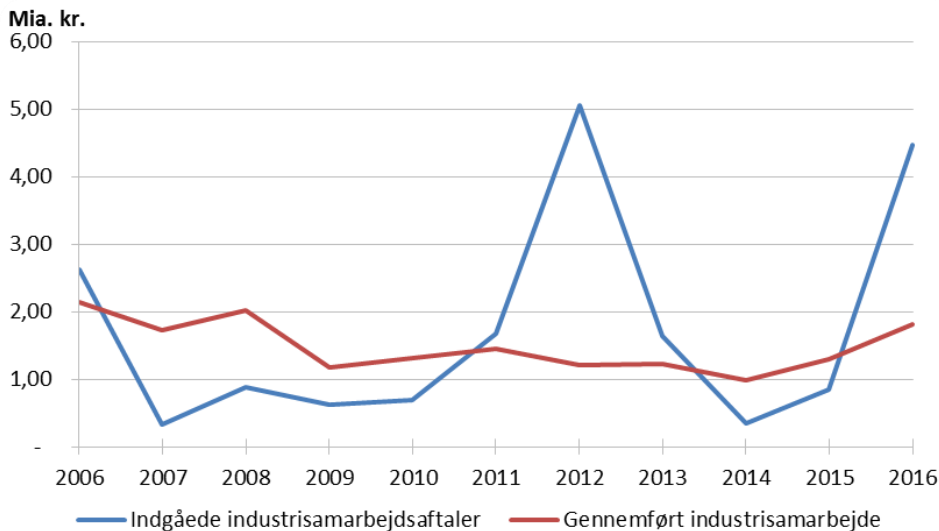
Pr. 31. december 2016 var der 34 aktive industrisamarbejdsaftaler mod 27 pr. 31. december 2015.

På baggrund af de årlige indrapporteringer fra de udenlandske virksomheder har Erhvervsstyrelsen opgjort, at der i 2016 blev gennemført industrisamarbejde hos danske virksomheder for ca. 1,8 mia. kr. Dette udgør en stigning i forhold til 2015, hvor der blev gennemført industrisamarbejde for ca. 1,3 mia. kr.

Det bemærkes, at udviklingen i indgåede industrisamarbejdsaftaler og afviklingen af industrisamarbejde ikke nødvendigvis følger hinanden år for år. De udenlandske leverandører har gennemsnitligt ca. 10 år til at afvikle deres forpligtelse, og da det ofte tager lang tid at forberede og igangsætte udviklingsprojekter, er det naturligt med en forsinkelse på nogle år mellem udviklingen i indgåede aftaler og udviklingen i afviklet industrisamarbejde.

¹ Det kan forekomme, at data vedr. industrisamarbejde for et givent kalenderår i mindre grad bliver justeret i statusrapporten året efter. Det skyldes bl.a., at de udenlandske leverandører benytter deres mulighed for at få krediteret afvikling for et givent kalenderår efter offentliggørelse af statusrapporten. Dertil kommer, at virksomhedsopkøb, fusioner og lignende kan resultere i ændringer i antallet af involverede virksomheder i industrisamarbejde.

Figur 1: Værdien af indgåede industrisamarbejdsaftaler og gennemført industrisamarbejde, 2006-2016 (mia. kr.)

Note: Figuren viser værdien af de indgåede aftaler om industrisamarbejde i perioden 2006-2016 sammenholdt med afviklingen af industrisamarbejdsaftaler. Afviklingen opgøres som værdien af gennemførte udviklingsprojekter og ordrer placeret hos danske virksomheder i de pågældende år.

Kilde: Erhvervsstyrelsens beregninger på baggrund af årlige indrapporteringer fra de udenlandske virksomheder.

Status for afvikling gennem købsordrer og udviklingsprojekter

De udenlandske leverandører afvikler deres forpligtelser i Danmark enten som forsvarsrelaterede købsordrer placeret hos danske virksomheder eller som udviklingsprojekter mellem udenlandske leverandører og danske virksomheder, hvor udenlandske leverandører medvirker til at udvikle nye kapaciteter og kompetencer hos danske virksomheder.

Målt i værdi har de udenlandske leverandører tidligere overvejende afviklet deres forpligtelser i Danmark som købsordrer. I 2016 er afviklingen via udviklingsprojekter steget betragteligt relativt til købsordrerne. Dette spejler udviklingen fra 2015, hvor afvikling via udviklingsprojekter ligeledes var høj relativt til tidligere år.

I 2016 blev der gennemført industrisamarbejde for ca. 387 mio. kr. som købsordrer, svarende til ca. 21 pct. af den samlede afvikling (mod ca. 651 mio. kr. svarende til ca. 50 pct. i 2015). Købsordrerne var fordelt på 93 danske virksomheder (mod 136 i 2015).

I 2016 blev der gennemført udviklingsprojekter for ca. 1,4 mia. kr. svarende til ca. 79 pct. af den samlede afvikling (mod ca. 646 mio. kr. svarende til ca. 50 pct. i 2015). Udviklingsprojekterne var fordelt på 17 danske virksomheder (mod 14 i 2015).

Den markante beløbsmæssige stigning i afvikling via udviklingsprojekter i 2016 kan forklares med, at der fra 2010-2016 generelt har været en stor stigning i antal og volumen af godkendte projekter, samt at deadline for flere projekters afslutning nærmer sig. Sekundært kan stigningen for-

klares af, at de administrative retningslinjer for industrisamarbejde fra 2014 begynder at vise sig i afviklingen. I retningslinjerne indskrænkes afviklingen af industrisamarbejde til udelukkende at gælde forsvarsmateriel. Derudover kræves det, at afviklingen relaterer sig til den konkrete anskaffelse af forsvarsmateriel eller tilsvarende materiel. Formålet er at sikre de danske væsentlige sikkerhedsinteresser i relation til den enkelte anskaffelse af materiel på baggrund af en konkret vurdering. Dette fokus vil alt andet lige styre afviklingen i retning af mere højteknologiske samarbejder mellem leverandørerne og danske virksomheder, hvilket forventes at øge afviklingen via udviklingsprojekter relativt til købsordrer.

Berørte danske virksomheder

Der blev i 2016 afviklet industrisamarbejde hos 93 danske virksomheder mod 136 danske virksomheder i 2015. 25 virksomheder tegnede sig i 2016 for ca. 98 pct. af afviklingen mod ca. 94 pct. i 2015. Ca. 78 pct. af afviklingen var koncentreret hos 5 virksomheder mod ca. 59 pct. i 2015.²

4. Status for udenlandske leverandørers samlede industrisamarbejdsforpligtelse i Danmark

Erhvervsstyrelsen overvåger løbende, at de udenlandske leverandører lægger ordrer eller afvikler projekter i henhold til deres forpligtelser. Dette sker for at sikre, at afviklingen sker inden for de fastsatte frister i industrisamarbejdskontrakterne.

Afviklingen af industrisamarbejdsaftaler mellem Erhvervsstyrelsen og de udenlandske leverandører forløb generelt tilfredsstillende i 2016. Der har imidlertid fortsat pågået en dialog med en enkelt leverandør, Leonardo Helicopters (tidl. Agusta Westland), hvor afviklingen ikke foregår planmæssigt.³

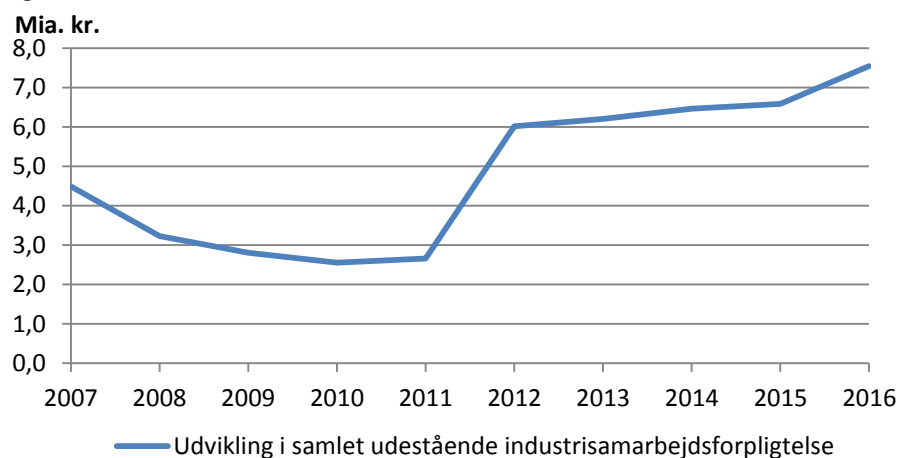
Med udgangen af 2016 var den samlede udestående forpligtelse på ca. 7,5 mia. kr. Den udestående forpligtelse er differencen mellem det beløb, som udenlandske leverandører er forpligtede til at afvikle i Danmark, og hvad de allerede har afviklet⁴. Til sammenligning var den samlede udestående forpligtelse ca. 6,6 mia. kr. ved udgangen af 2015, jf. figur 2.

² Af hensyn til beskyttelse af virksomhedernes forretningsfølsomme oplysninger angives virksomhedsnavnene ikke.

³ Erhvervsstyrelsen nedskrev i januar 2016 Leonardo Helicopters udestående forpligtelse med 8/14 dele.

⁴ Størrelsen af den udestående forpligtelse svinger løbende i takt med tilkomst af nye forpligtelser og afvikling på eksisterende forpligtelser. Ligeledes opdateres størrelsen af den udestående forpligtelse (opgjort i danske kroner) dagligt i henhold til valutakursudsving. Dertil kommer evt. opsparat modkøbskredit som følge af eksisterende aftaler samt øvrige nedskrivninger, som ligeledes fratrækkes.

Figur 2: Udviklingen i den samlede udestående industrisamarbejdsforpligtelse 2006-2016 (mia. kr.)

Note: Den udestående forpligtelse er differensen mellem det beløb, som udenlandske leverandører er forpligtede til at afvikle i Danmark, og hvad de allerede har afviklet.
Kilde: Erhvervsstyrelsens egne beregninger.

I beregningen af den samlede udestående forpligtelse for året 2016 indgår følgende elementer: Den samlede pålagte forpligtelse til og med 2016 fratrækkes den samlede afvikling til og med 2016. Dertil kommer evt. opsparet modkøbskredit som følge af eksisterende aftaler samt øvrige nedskrivninger, som ligeledes fratrækkes. Opsparet modkøbskredit og ekstraordinære nedskrivninger i 2016 er forklaringen på, at kurven i figur 2 i år 2016 ikke stiger mere end den gør, til trods for det relativt høje pålæg af industrisamarbejde for året primært pga. Forsvarets anskaffelse af nye pansrede mandskabsvogne.

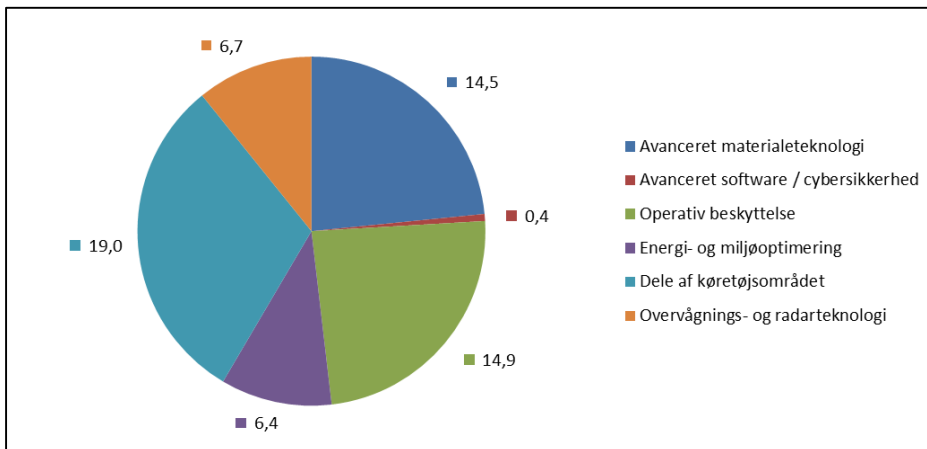
Erhvervsstyrelsen forhåndsgodkender udviklingsprojekter mellem danske virksomheder og udenlandske leverandører. De forhåndsgodkendte projekter afskrives i takt med, at projekterne gennemføres, eller annulleres, hvis et projekt ikke gennemføres.

Det aktuelle forhåndsgodkendte, men endnu ikke afviklede, beløb udgjorde pr. 31. december 2016 ca. 4,5 mia. kr. (mod ca. 4,4 mia. kr. i 2015). I de kommende år forventes afviklingen af udviklingsprojekterne at nedbringe den udestående industrisamarbejdsforpligtelse betydeligt.

5. Strategiske teknologiområder

For industrisamarbejdskontrakter indgået under de administrative retningslinjer opgør Erhvervsstyrelsen, hvordan det gennemførte industrisamarbejde fordeler sig på de strategiske teknologiområder i den nationale forsvarsindustrielle strategi. Datagrundlaget er endnu forholdsvis begrænset, da 2016 er første år med afvikling på industrisamarbejdskontrakter indgået under de administrative retningslinjer. Nedenstående figur viser den foreløbige fordeling.

Figur 3: Fordelingen af afvikling ift. de strategiske teknologiområder i den forsvarsindustrielle strategi (mio. kr.)

Note: Den forsvarsindustrielle strategi indeholder i alt 8 strategiske teknologiområder. Områderne 'dele af det maritime område med kritisk betydning for militære operationer' samt 'kommunikations- og kommandokontrolsystemer' er der endnu ikke afviklet på, og de fremgår derfor ikke af figuren.

Kilde: Erhvervsstyrelsens egne beregninger.

6. Anskaffelse af nye kampfly

Den 9. juni 2016 blev der indgået politisk aftale om at anskaffe 27 F-35-kampfly. Da Danmark er et af ni partnerlande i produktion, vedligeholdelse og videreudvikling af flyet, vil anskaffelsen ikke blive omfattet af krav om industrisamarbejde. Danske virksomheder kan i stedet få tildelt ordrer efter såkaldte best value-principper, hvor kvalitet, pris og leveringssikkerhed er afgørende i den indbyrdes konkurrence med de øvrige deltagende landes industrier. Som følge af den politiske aftale om anskaffelsen og for at støtte danske virksomheder har regeringen etableret et industripartnerskab med DI. Partnerskabet skal danne ramme om en særlig indsats for at fremme dansk erhvervslivs muligheder i F-35-programmet og for anden forsvarsrelateret eksport til USA.